

CANNING TOWNIN MURHA

MIKE HOLLOW

BAZAR

MIKE HOLLOW

CANNING TOWNIN

MURHA

Suomentanut Hanna Arvonen

Bazar Kustannus
www.bazarkustannus.fi

Ensimmäinen painos
Suomentanut Hanna Arvonon
Englanninkielinen alkuteos *The Canning Town Murder*
Copyright © 2015 Mike Hollow

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-403-696-2
Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@bazarkustannus.fi

*Margaretille, vaimolleni, ystävälleni, ja uskollisimmalle
editorille niin taiteessa kuin elämässäkin*

LUKU 1

Anderson-suoja oli suojellut häntä jälleen yhden yön, mutta se tuntui haudalta. Vain ohut aaltopeltilevy hänen vieressään erotti hänet kylmästä maasta, jonka sisällä hän makasi. Hän torkahteli levottomasti ja pinnallisesti. Unessa hän oli jälleen Ranskassa, juoksuhaudassa, joka oli vuorattu märeillä lankuilla, ja odotti päivän tykkitulituksen alkamista. Sitten kuva vaihtui ja hän oli kaksitoistavuotias partiolainen, joka heräsi teltasta, kun lintukuoro julisti päivän alkamista. Niiden laulu alkoi täyttää hänen korvansa, ja yksi sävel soi kaikkia muita äänekkäämpänä. Se ulisi loputtomasti, ja hän hätkähti hereille.

Avatessaan silmänsä hän oli jälleen nykyhetkessä. Oli perjantaiamu. Hän ei ollut partiolainen eikä sotilas, ja lintukuoro oli vaara ohi -sireenin monotoninen ulina.

Rikoskomisario John Jagoa paleli, vaikka hän oli täyssissä pukeissa, ja hänen raajansa olivat jäykät. Hän nykäisi kuluneen huovan leukansa alle ja yritti vetristää lihaksiaan varovasti vuoteen virkaa toimittavalla alustalla ahtaassa metallilaatikossa ajatusten kirkastuessa.

Mikä tapa elää, hän mietti. Hän oli tuhlannut kaksikymmentäviisi shillinkiä, ja vielä yhdentoista pennyn postimaksut, koska Selfridge oli luvannut hyvän ”pommisuoja-

vuoteen”, mutta päätös alkoi tuntua houkkamaisen toivon riemuvoitolta. Puinen kehys ja verkko (”mukava jopa ilman patjaa”) olivat tukevat, mutta sänky oli vain viisi jalkaa ja yhdeksän tuumaa pitkä, ja vaatimattomat kaksikymmentä tuumaa leveä. Yksinkertainen kyljen kääntäminen oli nyt kiperä tehtävä, jossa hän oli vaarassa pudota kostealle lattialle vuodevaatteineen kaikkineen. Tänä iltana hän toisi suojaan vanhan untuvatäkkinsä. Sitten hänellä olisi ainakin lämmin, vaikka viime aikojen pommitukset olivat tehneet lopun kunnon yöunista.

Sanomalehdessä eräs nainen, joka varmasti tarkoitti hyvää, oli neuvonut, että paras lääke unettomiin öihin pommisuojoissa oli riisuutua ja mennä ”kunnolla” sänkyyn heti, kun pommitukset olivat ohi. Eihän siinä mitään, ellei ollut työtä tehtävänä, Jago pohti. Ja mitä tuli naisen toiseen avuliaaseen ehdotukseen – nokosiin lounaan jälkeen – no, se oli poliisille vain toinen hyvä vitsi.

Jago katsoi rannekelloaan. Kahdeksan minuuttia yli kuusi. Vain viitisen minuuttia pimennyksen päättymiseen, sitten vielä puoli tuntia auringon nousuun, mutta hänen olisi turha jäädä makaamaan tähän surkeaan sängyn irvikuvaan. Hän hilasi vastahakoisen kehonsa pois huovan alta, solmi kengännauhat, veti takin päälle ja iski ryppyisen huopahatun päähänsä. Vielä viimeinen venyttely, jotta raajat alkaisivat toimia, ja hän oli ainakin puolittain valmis kohtaamaan maailman. Hän avasi salvan ovesta, jonka oli kyhännyt vuosi sitten kokoon jätetuusta – ihmetellen silloin, niin kuin nytkin, miksei hallitus ollut tarjonnut suojiin minkäänlaista keinoa oviaukon tukkimiseen – ja kapusi ulos.

Hänen talonsa oli edelleen pystyssä, se oli hyvä alku päivälle. Ainakin hän pystyisi menemään töihin. Ei merkkejä tulipaloista talon välittömässä läheisyydessä, mutta aamuhämärä paljasti savun kiemurtelevan puolen mailin päässä kattojen ylle siellä, missä täysin sattumanvarainen tuho ja epäilemättä myös kuolema oli osunut epäonnisten kohdalle.

Jago raahusti muutamat jaardit epätasaista polkua kotinsa takaovelle. Kupillinen teetä piristäisi, jos kaasua toimi edelleen, ja jos sähkötkä toimivat, hän tekisi paahtoleipää, mikä antaisi voimia, kunnes hän saisi kunnon aamiaisen poliisisaseman kanttiinissa – jos ei, hän söisi jälleen leipää ja margariinia ja sipaisun hilloa. Hän avasi oven, astui sisään ja sulki sen perässään. Koska pimennysverhot olivat edelleen kiinni, sisällä oli pimeämpää kuin ulkona. Hän etsi sormillaan valokatkaisijan, napsautti sitä ja totesi ilokseen, että katosta roikkuva hehkulamppu alkoi loistaa, joten talossa oli sähkötkä.

Ruskea emalikatila oli jo täynnä vettä – hän yritti muistaa täyttää sen joka ilta siltä varalta, että Luftwaffe osuisi päävesijohtoon. Hän väänsi lieden nappulaa ja kuuli kaasun siinä, jota seurasi hiljainen humahdus, kun palava tulitikku sytytti kaasun. Juuri, kun hän siirsi kattilan liekin päälle ja ojensi kätensä kohti teepannua, puhelin soi.

Hän vilkaisi huokaisten uudelleen kelloaan mennessään kapeaan eteiseen. Tähän aikaan aamusta ei tarvinnut arvailla, kuka soitti. Hän nosti luurin.

”Jago.”

”Hyvää huomenta, sir. Täällä Tompkins asemalta. Anteeksi, että häiritsen tähän aikaan päivästä, mutta tulini juuri aamuvuoroon töihin ja minua pyydettiin soittamaan teille.”

”Ei huolta, olin jo hereillä. Ja on aina ilo kuulla sointuvaa ääntänne, Frank.”

”Emännälläni on sille toisenlainen nimitys.”

”No, en puutu yksityisasioihin, Frank. Mitä on tapahtunut, että minun täytyy lähteä töihin näin jumalattomaan aikaan?”

”Ruumis, sir.”

”Nykyään ruumiita on paljon, Frank. Mitä erityistä tässä on?”

”Mahdollisesti epäilyttävät olosuhteet. Siksi he haluavat teidät paikalle.”

”Missä se on?”

”Canning Townissa, sir. Tinto Roadilla, lähellä Star Lanen päätä. Pommin räjähdyspaikalla kadun oikealla puolella. Sitä ei kuulemma voi olla näkemättä.”

”Ei varmasti. Onko meidän väkeämme jo paikalla?”

”Kyllä, sir, nuori Stannard. Hän odottaa teidän tuloanne. Hänellä on myös apua – yksi niistä sotareservipoliiseista.”

Jago kuuli väheksyvän sävyn, jolla aseman ylikonstaapeli viittasi konstaapeli Stannardin äskettäin värvättyyn kumppaniin. Se oli Frankin tapa kertoa mielipiteensä hallituksen ratkaisusta sota-ajan poliisipulaan, mutta Jago totesi, ettei nyt ollut oikea hetki tarttua syöttiin.

”Hyvä on”, hän sanoi. ”Ottakaa yhteyttä rikoskonstaapeli Cradockiin ja sanokaa, että haen hänet asemalta noin kahdenkymmenen minuutin kuluttua. Ja yritäkää saada oikeuslääkäri pikapuoliin paikalle.”

Rikoskomisario Jago laski luurin, palasi keittiöön ja sammutti kaasun. Kupillinen kylmää vettä saisi riittää toistaiseksi.

Kahdenkymmenen minuutin arvio oli liian optimistinen. Riley käynnistyi ensiyrittämällä, ja Jago pääsi ajoissa matkaan, mutta katuja tukkivat edelleen lukuisat paloletkut, ja hän joutui kaksi kertaa etsimään kiertotien kaduilla, jotka oli suljettu pommien aiheuttamien vahinkojen vuoksi.

Kello oli viisi minuuttia vaille seitsemän, kun Jago saapui West Ham Lanelle. Hän näki edessään poliisiaseman, jonka etuovea suojasi räjähdyksiltä siististi pinottujen hiekkasäkkien muuri, ja sisäänkäynnin vieressä olevia ikkunoita suojasivat vaakasuorat puusäleet. Aseman edessä jalkakäytävällä odotti rikoskonstaapeli Cradock.

Jago pysähtyi Cradockin viereen. Nuori mies näytti siltä, että oli pukeutunut hätäisesti ja unohtanut kammata hiuksensa. Hän istuutui varovasti matkustajanpenkille toivottaen nopeasti: ”Huomenta, pomo.” Jago vain nyökkäsi tervehdykseksi mitään puhumatta. Cradock näytti yhtä uniselta kuin Jago tunsu itsensä.

”Saatko riittävästi unta näiden jokaöisten pommitusten keskellä, Peter?”

”Ihan kohtalaisesti, sir. Tietenkin meteli herättää, mutta yritän nukahtaa uudestaan, kun se hiljenee. Entä te, sir?”

”Olen nähtävästi menettänyt taitoni. Aina, kun luulen torkahtavani uudelleen, Hitler pudottaa uuden pommin ihan vain minun kiusakseni, ja ilmatorjuntatykit pitävät niin kovaa meteliä, etten voi olla miettimättä, maksaako hän silloin tällöin niille viitosen ihan vain pitääkseen minut hereillä. Viime yönä taisin nukahtaa vasta kun oli jo melkein aika herätä. Olen varmaan tulossa vanhaksi.”

Cradock kohotti kulmiaan ja avasi suunsa aivan kuin olisi juuri tajunnut jotain tärkeää.

”Se saattaa olla yönälkää, sir. Ehkä teidän kannattaisi kokeilla kupillista Horlicks-mallasmaitoa nukkumaanmenoaikaan.”

”Pötypuhetta”, Jago sanoi. ”En ole vielä aivan siinä vaiheessa, kiitos vain. Mutta kärsin kyllä aamunälästä – en ehtinyt syödä edes paahtoleipäviipaletta ennen kuin lähdin tänne. Ja joka tapauksessa, jos tarvitsen jotain juotavaa ennen nukkumaanmenoa, otan viskinaukun. Ja nyt, jos pysyn riittävän pitkään hereillä, menemme Canning Towniin tapaamaan miestä, joka on löytänyt ruumiin.”

Jago painoi vasemman jalkansa kytkimelle, vilkaisi kadulle oikean olkapään yli ja painoi kevyesti kaasua ohjattessaan auton takaisin varhaisaamun harvaan liikenteeseen.

LUKU 2

”Huomenta, sir”, konstaapeli Ray Stannard tervehti, kun Jago nousi autosta. ”Anteeksi, että jouduitte tulemaan tänne ensi töiksenne aamulla, mutta ajattelin, että teidän pitää nähdä tämä.”

Jago katsoi nuorta konstaapelia päästä varpaisiin. Viime viikkoina oli tapahtunut paljon muutoksia. Ei ollut enää mikään yllätys nähdä poliisia tällaisessa kunnossa yövuoron jälkeen. Miehen takissa ja housuissa oli valkeita laastinpölyraitoja, saappaat olivat naarmuilla, ja käsissä ja kasvoilla oli nokitahroja. Vielä vähän aikaa sitten, Jago mietti, Stannard olisi partioinut yöllä rauhassa hiljaisilla kaduilla, kokeillut kauppojen ovia varmistaakseen, että ne olivat lukossa, ja etsinyt ehkä todisteita pikkurikoksista. Nyt oli kuitenkin todennäköistä, että viime tuntien aikana Stannard ja hänen työtoverinsa olivat kompuroineet palaneissa raunioissa, auttaneet kaivamaan esiin eläviä ja kuolleita romahtaneiden talojen alta, ja tehneet kaikkea mahdollista, mitä oli tehtävä viimeisimmän ilmahyökkäyksen jälkeen.

Komisario kääntyi katsomaan sota-reservikonstaapelia, jonka ulkoasu oli yhtä rähjäinen. Stannard oli hänelle entuudestaan tuttu, mutta tätä toista, hieman lyhyempää

miestä hän ei muistanut aiemmin tavanneensa. Hän vilkaisi syrjäkarein Stannardia ja kohotti kulmiaan.

”Ai, anteeksi, sir”, Stannard sanoi. ”Tämä on konstaa-peli Price sota-reservistä. Hän ilmoittautui vapaaehtoiseksi heti, kun sota alkoi, mutta on tehnyt paljon yövuoroja, joten ette ole ehkä vielä tavannut häntä.” Stannard kumartui hiukan lähemmäksi Jagoa ja alensi ääntään. ”Ei yhtä paha kuin jotkut, sir. Entinen sotilas, melko neuvokas, kun otetaan huomioon, että heidät komennetaan kadulle ilman minkäänlaista koulutusta.”

Jago nyökkäsi.

”Selvä, kertokaa nyt, mitä täällä on.”

”Nainen löytyi kuolleena tuolta, sir.”

Jago katsoi suuntaan, johon Stannardin ojennettu sormi osoitti. Pienten, viktoriaanisen ajan loppupuolella rakennettujen talojen rivissä oli ammottava aukko, josta kaksi, kolme, tai ehkä jopa neljä kotia oli tuhoutunut täysin ainakin yhden pommin räjähtäessä. Aukon molemmilla puolilla pystyssä olevat talot olivat menettäneet kaikki ikkunansa ja suurimman osan kattotiilistä. Raunioiden toisessa päässä osa makuuhuonetta oli edelleen kiinni naapuritalossa, vaatekaappi nojasi lattian notkuvilla jäänteillä seinää vasten kuin humalainen, ja kattopalkkien rosoiset tyngät sojottivat ilmassa. Seitsemän likaista miestä seisoskeli jalkakäytävällä tupakoimassa. Muuten paikalla oli hiljaista.

”Mitä tämä puhe epäilyttävistä olosuhteista on?” Jago kysyi.

”No, sitä vain, että tämä nainen, hän ei ollut täällä, missä hänen olisi pitänyt olla – siis jos hän olisi ollut kuollut – mutta sitten hän oli, kun hänen ei olisi pitänyt olla.

Sanoin hänet löytäneille miehille, että haluatte varmasti puhua heidän kanssaan, joten he selittävät tarkemmin.”

”Nyt täällä on aika rauhallista, vai mitä?”

”Ilmavalvoja sanoo, että kaikki ihmiset on löydetty, sir, eikä raunioista kuulu sellaisia ääniä, että joku olisi ansassa. Asukkaat, joiden kotiin pommi osui, on viety Star Lanen kokoomakeskukseen. Katsoin parhaaksi lopettaa raivaustyöt teidän tuloonne asti, jotta paikkaa ei sotkettaisi.”

”Hyvin tehty”, Jago sanoi. ”Tiedetäänkö, kuka nainen on?”

”Valitettavasti ei, sir. Hänellä ei ole henkilökorttia mukana, käsilaukkua tai kukkaroa ei ole löytynyt, ja ilmavalvoja sanoo, ettei tunnista häntä.”

”Ja olette käyneet paikan perusteellisesti läpi?”

”Kyllä, sir. Price ja minä etsimme mitä tahansa, minkä avulla hänet voisi tunnistaa, ja pyysimme myös pelastusyksikön apuun, mutta mitään ei löytynyt.” Stannard vaikeini, koska Jago näytti miettelialtā, ja sanoi sitten: ”Poliisilääkäri on täällä myös, sir. Tuon romukasan takana. Siellä ruumis on – sitä ei näy täältä käsin.”

”Hienoa. Rikoskonstaapeli Cradock ja minä menemme katsomaan. Näyttäkää tietä.”

Etsivät seurasivat Stannardia ja Pricea, kapusivat huteran tiili- ja puukasan yli, joka oli täynnä hajonneita huonekaluja ja tavaraa, joka kuului niille epäonnisille ihmisille, joiden koteja tässä oli ollut vain muutama tunti sitten. Kun he pääsivät kasan päälle, he näkivät poliisilääkärin, tohtori Hedgesin, harmaatukkaisen, vankan hahmon, joka oli kyykistynyt nuoren naisen ruumiin viereen. Punatukkaisella naisella oli päällään vihreä takki, jonka napit olivat auki,

ja sen alla harmaa jakkupuku ja vihreä paita. Vasemmassa jalassa oli musta kenkä, jonka pari lojui maassa lähellä oikeaa jalkaa. Hedges oikaisi vaivalloisesti itsensä heidän tullessaan.

”Huomenta, tohtori”, Jago sanoi. ”Mitä voitte kertoa vainajasta?”

”Huomenta, rikoskomisario. Nuori nainen, arviolta 25 ja 30 ikävuoden välillä. Konstaapelinne epäilee vilunkipeliä, mutta nainen on hyvinkin voinut vain jäädä pommi-räjähdyksen jalkoihin. Ei selviä merkkejä väkivallasta, mutta haluatte varmasti patologin tutkivan hänet. Perusteellinen tutkimus ruumishuoneella kertoo enemmän kuin minä voin nähdä kontatessani tässä sotkussa, mutta jätän sen päätöksen teidän kyvykkäisiin käsiinne. Toistaiseksi olen todennut hänet kuolleeksi, ja jos sopii, haluaisin palata takaisin aamiaiseni ääreen. Alan olla hieman liian vanha ja reumaattinen näihin varhaisaamun kutsuihin.”

Sen sanottuaan Hedges napsautti laukkunsa kiinni, pyyhkäisi pölyä housuistaan ja eteni varovasti rauniokasassa kohti mustaa Rover-autoa, joka oli pysäköity kadun toiselle puolelle.

”Lyhyestä virsi kaunis”, Cradock totesi.

”Totisesti”, Jago sanoi. ”Epäilen, että hänellä on jo eläkepäivät mielessä.”

Hän katsoi poliisikaksikkoa. Stannardin ilme oli valpas, aivan kuin hän olisi odottanut seuraavaa käskyä, mutta Price näytti vaivautuneelta.

”Oletteko kunnossa, konstaapeli?” Jago kysyi.

”Kyllä, sir, kiitos, sir”, Price sanoi. ”Voin vain hiukan pahoin.”

”Ei kai tämä ole ensimmäinen ruumiinne?”

”No... Minä vain... Nuori nainen, sir, makaa tuossa kuolleena. Se oli hieman...” Price vaikenä epävarmana.

”Konstaapeli Stannard”, Jago sanoi. ”Ehdotan, että menette työparinne kanssa teekupposelle. Teillä molemmilla on varmasti ollut rankka yö. Mutta kaksi asiaa ennen kuin lähdette.” Hän kääntyi katsomaan Pricea. ”Etsikää ensin toimiva puhelin, soittakaa asemalle ja käsketään heidän hälyttää tohtori Anderson, patologi, tänne mahdollisimman pian – välittömästi, mikäli se onnistuu.”

Price lähti liikkeelle ja kapusi romukasan yli kohti katua.

”Entä toinen asia, sir?” Stannard kysyi.

”Toinen: keitä ovat nämä miehet, jotka löysivät ruumiin?”

”Tuo porukka tuolla, sir, tai ainakin kaksi heistä, nuo oikeanpuoleiset”, sanoi Stannard osoittaen peukalollaan jalkakäytävällä seisovaa miesryhmää. ”He kuuluvat raskaan pelastustyön yksikköön, joka on työskennellyt täällä yöllä. He kertoivat ilmavalvojalle, joka etsi minut ja Pricen nopeasti ja toi meidät tänne. Haenko heidät?”

”Älä”, Jago sanoi. ”Käske vain niiden kahden, jotka löysivät naisen, tulla tänne, ja menkää sitten teelle, kun Price palaa. Me pärjäämme kyllä.”

”Kiitos, sir”, Stannard sanoi ja lähti samaan suuntaan kuin Price. Jago näki hänen puhuvan kahdelle miehistä, sitten konstaapeli osoitti romukasaa, miehet he alkoivat kavuta sen päälle.

Molemmilla pelastusmiehillä oli siniset haalarit ja lättähatut, ja he olivat niin likaisia, että äsken lähteneet konstaapelit näyttivät suhteellisen kunniallisilta. Jago

tarkasteli miehiä heidän lähestyessään. Hän arvioi, että pidempi oli melkein kuusi jalkaa pitkä ja lähenteli iältään viittäkymmentä. Toinen mies oli lyhyempi ja näytti hiukan nuoremmalta.

Vasta kun miehet pääsivät lähemmäksi, isomman miehen kasvot näkyivät selvemmin. Jago astui miehen eteen käsivarret ristissä rinnalla.

”Vai niin”, hän sanoi. ”Kukas sieltä ilmestyy kuin väärä raha? Itse laupias samarialainen, vai? Onpa yllätys nähdä sinut täällä.” Hän katsoi miehen kasvoja. ”Satuit siis löytämään ruumiin? Ihan noin vain. Jos joku muu olisi kertonut minulle, uskoisin häntä, mutta sinun kanssasi mikään ei ole koskaan yksinkertaista, vai mitä? Keksitkö yhdenkin syyn, miksi minun pitäisi uskoa sinua?”

MURHA TEHTAAN VARJOSSA

Öiset pommitukset kurittavat Lontoota ja huhut vihollisen agenteista tuntuvat kiirivän kaikkialla. Koskaan ei voi olla varma, keneen voi luottaa. Pommituksen jälkeen Canning Townin pelastustyöntekijät ryhtyvät raivaamaan vaurioituneita katuja. He löytävät ruumiin, jonka ei pitäisi olla siellä.

Ruumiin tarkempi tutkinta paljastaa kuristamiskuoleman, ja rikoskomisario John Jago kutsutaan tutkimaan asiaa. Uhri on nimeltään Mary Watkins, ja hän on työskennellyt paikallisessa tehtaassa, joka valmistaa muun muassa transistoreja hallituksen salaisia tehtäviä varten. Mutta juuri kukaan ei tunnu välittävän naisen kuolemasta, ei edes hänen perheensä. Kun Jago kaivautuu syvemmälle, alkaa paljastua petoksen, kavalluksen ja syrjähyppyjen sotkuinen vyyhti...

© Mark Wilson

Lontoossa asuva Mike Hollow (s. 1953) on työskennellyt mm. toimittajana, kääntäjänä ja copywriterina. Hän rakastaa viihdyttävien tarinoiden luomista ja on nykyään täysipäiväinen kirjailija. *Canning Townin murha* on toinen häneltä suomennettu teos ja se jatkaa sota-ajan Lontooseen sijoittuvaa historiallista Blitz-dekkarisarjaa.

ISBN 978-952-403-696-2

84.2

www.bazarkustannus.fi